

SECȚIA DE ȘTIINȚE
ALE VIEȚII
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

SECTION OF LIFE SCIENCES
OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA
Stefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.02 ”*Schimbări evolutive ale faunei terestre economic importante, ale speciilor rare și protejate în condițiile modificărilor antropice și climatice*”, Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice,
Conducătorul proiectului: Dr. hab. BUȘMACHIU Galina
perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Adunarea Generală a secției Științe ale Vieții din 15 decembrie 2022 și a concluziilor experților.

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2022 - 20.80009.7007.02 ”*Schimbări evolutive ale faunei terestre economic importante, ale speciilor rare și protejate în condițiile modificărilor antropice și climatice*”, conducătorul proiectului - dr. hab. BUȘMACHIU Galina, Institutul de Zoologie

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (29,1).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Foarte bine”.*

Rezultatele cercetărilor efectuate demonstrează, că scopul și obiectivele proiectului pentru etapa 2022 au fost atinse. Rezultatele proiectului sunt relevante pentru prioritatea strategică "Conservarea biodiversității" și corespund celor declarate în propunerea de proiect.

- A fost efectuat studiul biodiversității zonelor protejate, fiind evidențiate speciile dăunătoare, folositoare și protejate din Rezervața Biosferei Prutul de Jos, Plaiul Fagului, Cobîleni, Codrii și Pădurea Domnească, studiate relațiile trofice ale insectelor economic importante.
- A fost completată lista faunistică a insectelor cu 25 de specii noi pentru fauna țării.
- În premieră pentru Republica Moldova, au fost descrise relațiile biocenotice, au fost întocmite și publicate listele pentru 48 de specii de buburuze, 21 de specii de coleoptere saproxilice, acestea fiind clasificate în conformitate cu criteriile de raritate aprobate la nivel european, a fost elaborată o listă din 17 specii rare de noctuide care necesită protecție și conservare.
- A fost identificată prezența unor specii de insecte invazive fitofage și vectori ai diferitor boli bacteriene și ouă de paraziți.

- A fost studiată dinamica sezonieră, evaluat sporul anual și apreciate cotele de extragere a principalelor specii de interes vânătorească.
- Pentru prima dată în știința mondială a fost identificat și descris holotipul cerbului lopătar uriaș fosil *Megaloceros giganteus*.
- Au fost elaborate recomandări privind păstrarea habitatelor naturale și a rezervațiilor forestiere, evitarea combaterii chimice a dăunătorilor forestieri, păstrarea și menținerea pajiștilor umede, a iazurilor, lacurilor și exploatarea lor rațională, interzicerea defrișărilor în jurul lacurilor arendate, distrugerii vegetației acvatice și acvapalustre, pentru ca păsările, mamiferele mici, amfibienii, reptilele și insectele zoofage să aibă condiții prielnice pentru trai.

2. Diseminarea rezultatelor obținute – “Foarte bine”:

Rezultatele obținute în cadrul proiectului au fost diseminate prin intermediul unui număr de 69 de publicații, dintre care:

- Monografii naționale – 2;
- Articole în reviste științifice din bazele de date Web of Science și SCOPUS – 11;
- Articole în alte reviste din străinătate recunoscute – 2;
- Articole în reviste din Registrul National al revistelor de profil, categoria B – 6;
- Articole în culegeri de lucrări științifice editate peste hotare – 1;
- Articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 3;
- Articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 16;
- Articole în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 6;
- Teze ale conferințelor științifice internaționale (în România, Rusia, Bulgaria) – 10;
- Teze ale conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 8;
- Teze ale conferințelor științifice naționale – 2;
- Lucrări științifico-metodice și didactice – 2.
- Articole de popularizare a științei - 32

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – “Foarte bine”.

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 1;
- implementări/testări în practică dovedite de acte de implementare/testare – 8.
- contracte științifice de cercetare-dezvoltare - 3.
- organizarea atelierelor de lucru și a seminarelor – 4
- materiale la saloanele de invenție (medalii, diplome, prezentări, etc) – 1;
- teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2021 - 10
- participări la emisiuni TV/radio – 7

Au fost realizate lucrări de implementare a rezultatelor ”Compoziție și procedeu de deparazitare a mistreților” la Întreprinderea silvică Orhei (Act de implementare a brevetului de invenție de scurtă durată nr. 04 din 15.04.2022), Întreprinderea Silvo-Cinegetică „Sil Rezeni” (Act de implementare a Brevetului de invenție de scurtă durată nr.05 din 17.05.2022), în cadrul fondurilor de vânătoare a Societății Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova (Act de implementare a Brevetului de invenție de scurtă durată nr.02 din 01.03.2022, Act de implementare a Brevetului de invenție de scurtă durată nr.03 din 01.03.2022). Au fost elaborate și implementate Recomandări privind înființarea și întreținerea colecției de animale în localitatea Ruseștii-Noi, r. Ialoveni (Act de implementare a

recomandărilor din 18.04.2022) etc. Rezultatele proiectului au fost apreciate cu 3 medalii de aur obținute la diverse Saloane Internaționale de Invenții și Inovații, au fost aplicate pentru elaborarea unui număr de 9 avize la solicitarea Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Mediului, Întreprinderii Municipale „Asociația de Gospodărire a Spațiilor Verzi”, fiind promovate în cadrul a 7 emisiuni Radio și TV, precum și a 32 de articole de popularizare a științei.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “Foarte bine”.

Numărul de tineri implicați în realizarea proiectului este relativ mic - 23 %, de aceea se recomandă majorarea ponderii lor.

Pe parcursul anului 2022 a fost susținută și confirmată o teză de doctor. În cadrul proiectului activează 8 doctoranzi în vederea elaborării tezelor de doctor. Este în curs de elaborare o teză de doctor habilita.

Concluzii, recomandări

Concluzii:

Rezultatele obținute în cadrul proiectului au o mare valoare teoretică și practică. Au fost stabilite relațiile trofice și relațiile parazit-gazdă a unor specii de nevertebrate, au fost monitorizate speciile de animale dăunătoare și speciile de insecte invazive terestre apărute în ultimii ani în Republica Moldova, s-a efectuat studiul factorilor biocenotici de importanță majoră în conservarea speciilor rare. Investigațiile complexe au permis obținerea de noi cunoștințe despre biodiversitatea faunei zonelor protejate, au fost studiate relațiile trofice ale speciilor de insecte importante din punct de vedere economic și relațiile lor trofice în agrobiocenoză. Au fost realizate lucrări de implementare a rezultatelor în întreprinderile silvice.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc